

matiek, — het „vaste oogpunt” en daarmee de overlevering van 't (italiaansche) perspectief. Door een zich steeds verplaatsen, door een motorisch oogpunt aan te nemen, voegt het futurisme bij het horizontale perspectief, verticale of juist, steeds „wisselende” en „verspringende” perspectieven om zodoende de continuïteit der bewegingsmomenten in tijd en ruimte uit te drukken. Een zuiver realistische tendenz dus en het noodzakelijk gevolg van het observeeren der bewegingsmomenten, waartoe het moderne stadsbeeld aanleiding gaf. Deze ziening, niet vanuit een stabiel oogpunt, maar vanuit de sensatie der gelijktijdige bewegingen, was aanleiding tot de „gebroken voorstelling” en de uitdrukking van de beïnvloeding en *verandering* van het eene voorwerp door het andere. Zoodra de nieuwe begrippen op het gebied der mechanica, mathematica, het relativiteitsprincipe enz., meerdere populariteit zullen verkregen hebben, zal men de belangrijkheid van de futuristische ziening gaan beseffen.

23. — Door het impressionisme heen kwam Kandinsky tot het verbreken van de natuurlijke, organische geslotenheid en hierdoor tot een kompositie volgens lijn- en kleursensatie. Zijn kleur krijgt meerdere bepaaldheid, hoewel de gebroken lijn de grilligheid van de natuurlijke contour behoudt. In tegenstelling met Picasso, die het accent legt op bezonnenheid, met als gevolg, organische opbouw van beeldende verhoudingen, gaat Kandinsky meer intuïtief te werk en geeft zijn schoonheidsontroering door de sensatie die lijn en kleur als beeldingsmiddel opwekken. Hierdoor is dit werk een residu van de willekeurige werkwijze der barokkunst (b.v. Rubens) en mist de essentiele voorwaarden voor een nieuwen stijl.

24. — Waar vele schilders in Holland, wegens den oorlog in Europa, door de verbreking van het contact met de buitenlandsche kunstenergie, weer teruggingen naar of stil bleven staan bij een der nieuwe of verouderde uitingsmogelijkheden als kubisme, expressionisme, impressionisme, symbolisme, romantiek — ja zelfs bij pseudo-klassicisme — had in enkele anderen zich de invloed der algemeene hervorming der beeldende kunst, veroorzaakt door een nieuwe ziening van innerlijkheid uit, zich sterker doen gelden met